

6. Мартиненко В.М. «Нова парадигма публічного управління – об'єктивний імператив ХХІ століття» (теоретико-методологічний аспект) [Електронний ресурс] / В.М. Мартиненко. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2011-3/doc/1/01.pdf>. – Заголовок з екрану.

7. Малиновський В. Я.. Державне управління [Текст]: Навчальний посібник / В.Я. Малиновський. – Вид. 2-ге, доп. та перероб. – К.: Атіка, 2003. – 576 с.

Мерлянова О.А.

кандидат мистецтвознавства,
зав. кафедрою хореографії
ВП «МФ КНУКіМ»,
м. Миколаїв

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ХОРЕОГРАФІВ

Сучасний розвиток суспільства та постійні процеси пошуку людиною сенсу існування та свого місця в ньому, призводить до необхідності гуманізації освіти та зростанню цінності естетичної освіти, а зокрема хореографічної. Ця обставина носить соціальний характер і складається з того, що саме через мистецтво відбувається передача духовного досвіду людства, яке сприяє відбудові зв'язків між поколіннями.

Творчі здібності та професійна майстерність студентів вищої школи хореографічного напрямку можуть мати успішний розвиток за умови відповідного підходу викладача до організації навчального процесу. Тому успішне розв'язання завдань навчання та виховання молоді вирішальною мірою залежить від творчості та професіоналізму педагога, його загальної культури, ерудиції та психолого-педагогічної майстерності. Педагогічна професія потребує постійного творчого пошуку, професійного зростання, самовдосконалення, величезної душевної щедрості, розуміння та поваги до студентів, безмежної відданості справі.

Педагогічна діяльність взаємопов'язана зі спілкуванням. Власне це та діяльність, яка будується за законами спілкування.

Кулешова О.В. зазначає, що «педагогічне спілкування – це процес спілкування вчителя і учнів на уроці і поза ним, який має певні педагогічні функції і спрямований на створення сприятливого психологічного клімату.

Професійне педагогічне спілкування – комунікативна взаємодія педагога з учнями, батьками, колегами спрямована на встановлення сприятливого психологічного клімату, на психологічну оптимізацію діяльності і стосунків.

Уміння налагодити спілкування з учнями – професійна риса вчителя. Звідси і особливості педагогічного спілкування – те, що відрізняє вчителя у спілкуванні з учнями від його спілкування з людьми поза професійною діяльністю» [2].

В.А.Кан-Калік виокремлює п'ять головних стилів педагогічного спілкування:

1. Спілкування на основі захоплення спільною творчою діяльністю.
2. Спілкування на основі товариської прихильності.
3. Спілкування – дистанція.
4. Спілкування – залякування.
5. Спілкування – загравання.

Отже маємо змогу проаналізувати дані стилі педагогічного спілкування при вихованні майбутнього хореографа.

Спілкування на основі захоплення творчою діяльністю ґрунтується на єдності високого професіоналізму педагога та його етичних поглядів. Адже захоплення тим, що цікаве учням – результат не лише комунікативної діяльності вчителя, а й значною мірою його ставлення до педагогічної діяльності загалом [1, с. 97].

Звертаючи увагу на те, що творча діяльність у студентів-хореографів являється також і професійною, мусимо зазначити, що педагог і студенти дійсно мають захоплення і спільно прагнуть мети створювати високопрофесійні творчі проекти, що є результатом творчої діяльності. В процесі такої роботи педагог має змогу максимально використати свій професіоналізм та особистим прикладом надати мотивацію студентам отримувати якісні знання, набувати технічні навички та вміння. Важливим в такому спілкуванні є взаєморозуміння між викладачем та студентами. Педагог повинен враховувати сучасні вподобання молоді і, користуючись креативним підходом до навчання, пропонувати нові, сучасні тенденції, спираючись на фундаментальну хореографічну освіту.

Спілкування на основі товариської прихильності. Товариська прихильність є важливим регулятором спілкування загалом і педагогічного зокрема. Ще А. Макаренко стверджував, що педагог, з одного боку, має бути старшим товаришем і наставником, а з іншого співучасником спільної діяльності [1, с. 97].

Важливим моментом в педагогічному спілкуванні студентів кафедри хореографії з викладачем повинна бути абсолютна довіра та розуміння. Педагог чітко, грамотно і методично викладає фахову інформацію, допомагаючи студентам в повному обсязі засвоїти базові професійні знання. Підготовка фахівців в галузі хореографії будується на лекційно-практичних заняттях, де студенти отримують теоретичні та методичні знання, які закріплюють на практиці під час роботи в хореографічних класах. Особливістю проведення таких занять є позитивний психологічний клімат в групі, що максимально залежить від наставника-педагога, який має лідерську позицію на уроці, але

активно приймає участь в роботі творчої лабораторії і, таким чином, створює сприятливе середовище для засвоєння нової інформації та народження нових проектів.

Спілкування – дистанція. Сутність такого спілкування полягає в тому, що в системі стосунків педагога і учнів запобіжним є дистанція. Проте й тут має бути міра. Гіпертрофована дистанція призводить до формалізації спілкування вчителя й учнів, перешкоджає створенню справжньої творчої атмосфери. Безперечно, дистанція повинна існувати, але має впливати із загальної логіки стосунків учителя і учнів, а не диктуватися вчителем. Якщо дистанція стає домінантою педагогічного спілкування, одразу різко знижується загальний творчий рівень спільної діяльності педагога та учнів. Це спричинює формування між ними авторитарних стосунків, що зрештою негативно позначається на результатах виховання.

До спілкування – дистанції нерідко вдаються вчителі-початківці, які бояться учнів і намагаються в такий спосіб утвердитися. Однак цей стиль спілкування, як правило, не дає хороших результатів, оскільки дистанція не може бути основою формування педагогічного авторитету [1, с. 98].

Працюючи зі студентами-хореографами, викладач будує спілкування через встановлення міжособистісної дистанції, яка є запорукою поважного ставлення до педагога під час навчального процесу. Але, слід пам'ятати, що для досягнення результатів в спільній творчій роботі, дистанція не повинна ставати нездоланим бар'єром, який заважає реалізації креативних творчих ідей та встановленню комунікацій.

Спілкування – залякування. Цей стиль спілкування зумовлений насамперед невмінням організувати продуктивне спілкування на основі захоплення спільною діяльністю. Безперечно, таке спілкування сформувати нелегко, і молодий учитель нерідко йде шляхом найменшого опору. Обираючи спілкування-залякування чи дистанцію у крайньому їх прояві. Щодо розвитку творчості або здійснення саме виховного впливу на учнів, а не просто ситуативного керування їхньою поведінкою цей стиль спілкування є безперспективним [1, с. 99].

Зважаючи на те, що сутність професії хореографа включає творчий, вільний і нестандартний підхід, студенти мають розвивати в собі такі якості, як увагу, спостережливість, фантазію, асоціативне мислення. Для цього їм стає в нагоді доброзичлива, сприятлива, дружня атмосфера на уроках, де викладач мотивує студентів до пізнання через зацікавленість та повагу до кожної особистості. У випадку ж залякування студентів, процес пізнання різко гальмується, порушується взаємозв'язок між викладачем і групою, припиняється розвиток творчості, в наслідок чого може наступити момент розчарування в професії.

Спілкування – загравання. Сутність його полягає в завоюванні дешевого авторитету в дітей, що суперечить вимогам педагогічної етики. Цей стиль відображає, з одного боку, намагання молодого вчителя швидко налагодити

контакт із дітьми, сподобатися класові, а з іншого – відсутність необхідної загально педагогічної та комунікативної культури, умінь та навичок педагогічного спілкування, досвіду професійної комунікативної діяльності. Побоюючись спілкування з класом і одночасно бажаючи мати з учнями контакт, учитель зосереджує увагу не так на змістовному аспекті взаємодії, як на проблемах взаємин, які набувають гіпертрофованого значення [1, с. 100].

Даний стиль спілкування є безперспективним як в педагогічному процесі в цілому, так і при вихованні студентів-хореографів зокрема. Він шкодить здоровій, творчій атмосфері в колективі, ретушує межі понять викладач – студент, зводить нанівець творчу роботу. Недопустимою є втрата авторитету викладача. Загравання зі студентами призводить до появи зіркової хвороби, самовпевненості і пихатості, що зупиняє розвиток творчої особистості і перешкоджає професійному зростанню студента.

Отже, в основі педагогічного процесу лежить спілкування викладача зі студентами. Саме від професіоналізму викладача залежить стиль спілкування.

Тому одним з найголовніших чинників підготовки фахових кадрів в мистецьких вищих навчальних закладах є професійне кадрове забезпечення викладачів, які, використовуючи оптимальні стилі спілкування зі студентами, роблять процес навчання цікавим, пізнавальним, творчим, активно впроваджуючи новітні технології, сучасні методології, креативність та залучаючи студентів до співпраці по підготовці та створенню творчих проектів.

Список використаних джерел:

1. Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении: книга для учителя / В.А.Кан-Калик. - М.: Просвещение, 1987. – 190с.
2. Кулешова О.В. Вікова і педагогічна психологія [Електронний ресурс] / О.В. Кулешова // Психологічні аспекти навчально-виховного процесу. – Тема 13. – Режим доступу: http://lubbook.org/book_211_glava_13_Tema_13._Psikholog%D1%96chn%D1%96_aspe.html. – Назва с екрана. – Дата перегляду: 15.03.2018.